
Vergaderjaar 2023–2024

---

36 470 IV

**Wijziging van de begrotingsstaten van
Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar
2023 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid Koninkrijksrelaties	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	7
3.1	Artikel 1. Versterken rechtsstaat	7
3.2	Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	9
3.3	Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	11
3.4	Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	12
4	Niet-beleidsartikelen	13
4.1	Artikel 6. Apparaat	13
4.2	Artikel 7. Nog onverdeeld	14
5	Beleid BES-fonds	15
	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	15
6	Beleidsartikelen BES-fonds	17
6.1	Artikel 1. BES-fonds	17

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties;
2. de begrotingsstaat voor het BES-fonds;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.M. de Jonge

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2023. De stand van de tweede suppletoire begroting wordt vanaf de stand van de ontwerpbegroting 2023 opgebouwd.

De stand eerste suppletoire begroting laat de stand zien zoals deze bij eerste suppletoire begroting is gepresenteerd (Kamerstukken II 2022/23, [36350 IV, nr. 1](#)). Met de nota van wijziging op de 1e suppletoire begroting (Kamerstukken II 2022/23, [36350 IV, nr. 4](#). is de stand 1e suppletoire begroting ontstaan.

Middels een incidentele suppletoire begroting inzake de herfinanciering covidleningen (Kamerstukken II 2022/23, [36401, nr 1](#)) is de stand na de 1e suppletoire begroting aangepast.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV 2023		
Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Versterken rechtsstaat	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
1. BES-fonds	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.

De in de tabel budgettaire gevolgen van beleid gepresenteerde budgetflexibiliteit (juridisch verplicht) is de stand per 24 oktober 2023.

Overzicht coronamaatregelen

In deze 2e suppletoire begroting 2023 zijn er geen maatregelen die op de begroting van Koninkrijksrelaties en het BES-Fonds (H) zijn genomen. Een uitgebreid overzicht is te vinden op www.rijksfinancien.nl/corona-visual.

2 Beleid Koninkrijksrelaties

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting 2023		196.454
Stand 1^e suppletoire begroting 2023 (incl. NvW)		190.904
Stand ISB Prinsjesdag 2023		167.045
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Overboeking BES-fonds	4	- 1.268
2) Pilot ferry Saba	4	- 1.000
3) Lening Winair	4	1.000
4) Desaldering ontvangsten SSO CN	6	1.777
5) Desaldering ontvangsten SSO CN	6	1.687
6) Diverse mutaties	div	775
Stand 2^e suppletoire begroting 2023		170.016

Toelichting

1) Het gaat hierbij een overheveling naar het BES-fonds voor het openbaar lichaam Bonaire in het kader van een bijdrage voor eilandelijke achterstanden.

2) Het gaat hierbij om een overheveling naar het BES-fonds naar de vrije uitkering Saba voor de operationele kosten van de pilot ferry.

3) Het gaat hier om een terugbetaling vanuit Sint Maarten op de lening die verstrekt is ten behoeve van Winair (€ 1mln.).

4) Het gaat hier om de desaldering van geprognosticeerde ontvangsten van de SSO-CN die worden ingezet voor Inhuur externen.

5) Het gaat hier om de desaldering van geprognosticeerde ontvangsten van de SSO-CN die worden ingezet voor materiële uitgaven.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting 2023		1.090.372
Stand 1^e suppletoire begroting 2023 (incl. NvW)		53.265
Stand ISB Prinsjesdag 2023		54.304
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Vervroegde aflossing Sint Maarten	5	598
2) Ontvangsten SSO CN	6	3.534
3) Diverse ontvangsten	div	586
Stand 2^e suppletoire begroting 2023		59.022

Toelichting

1) Sint Maarten heeft op een lening, waarvan de eerste aflossing in 2024 gepland stond, een vervroegde aflossing gedaan. In 2024 gaat er geen aflossing plaatsvinden op deze lening. Vanaf 2025 zal het oorspronkelijke aflossingsschema weer worden gevolgd.

2) Dit betreft de geprognosticeerde ontvangsten van SSO-CN voor de verrekeningen met andere departementen, gebaseerd op basis- en specifieke dienstverlening.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1. Versterken rechtsstaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Versterken rechtsstaat (bedragen x € 1.000)				
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)	
	Verplichtingen	19.402	- 3.205	16.197
	Uitgaven	19.402	- 3.205	16.197
1.0	Versterken rechtsstaat	19.402	- 3.205	16.197
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	1.132	- 1.000	132
	Detentie - Algemeen	132	0	132
	Bestuurlijke aanpak	1.000	- 1.000	0
	<i>Opdrachten</i>	1.873	- 722	1.151
	Detentie - Algemeen	1.868	- 752	1.116
	Diverse opdrachten	5	30	35
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	0	970	970
	Bestuurlijke aanpak	0	970	970
	<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	16.397	- 2.453	13.944
	Grensbewaking (Defensie)	8.402	- 1.540	6.862
	Rechterlijke macht (JenV)	6.608	0	6.608
	Douane (Financiën)	1.387	- 913	474
	Ontvangsten	0	0	0

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 5 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 1	
	2023
juridisch verplicht	85%
bestuurlijk gebonden	4%
beleidsmatig gereserveerd	3%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	8%

Van het totale uitgavenbudget op artikel 1 is 85% juridisch verplicht.

Subsidies (regelingen)

Bestuurlijke aanpak

Dit betreft met name een reallocatie voor de rechtshandhaving voor de Landen van het instrument *Subsidies* naar het instrument *Bijdrage medeoverheden*, om de uitgaven op het juiste instrument te verantwoorden.

Bijdrage aan medeoverheden

Bestuurlijk aanpak

Dit betreft de hierboven beschreven reallocatie om de uitgaven voor de rechtshandhaving voor de Landen op het juiste instrument te verantwoorden.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

Grensbewaking (Defensie)

Dit betreft met name reallocaties van het instrument *Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken* naar het instrument *Personele uitgaven* op artikel 11 van de BZK begroting, om de uitgaven op het juiste instrument te verantwoorden.

Douane (Financiën)

Dit betreft verschillende reallocaties naar artikel 4. Waaronder een bijdrage voor het opzetten van een organisatie, die de uitvoering van Statia Day 2026 op zich neemt (€ 0,3 mln.). Daarnaast heeft het RVB in opdracht van DGKR kosten gemaakt voor het project Centraal Overheidsgebouw op Sint Eustatius. Omdat de bouw van dit nieuwe centrale overheidsgebouw niet door gaat dienen de gemaakte kosten te worden verrekend met het RVB (€ 0,5 mln.).

3.2 Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Bevorderen sociaaleconomische structuur (bedragen x € 1.000)				
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	52.143	12.321	64.464
	Uitgaven	46.368	- 279	46.089
4.1	Curaçao, Sint Maarten en Aruba	26.154	26	26.180
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>15.026</i>	<i>10</i>	<i>15.036</i>
	Diverse subsidies	2.662	- 100	2.562
	Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	7.164	- 500	6.664
	Onderwijshuisvesting Curaçao	5.200	610	5.810
	<i>Opdrachten</i>	<i>4.488</i>	<i>0</i>	<i>4.488</i>
	Opdrachten landen	88	0	88
	Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	4.400	0	4.400
	<i>Inkomstenoverdrachten</i>	<i>950</i>	<i>0</i>	<i>950</i>
	Toeslagen op pensioenen NA	950	0	950
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>5.546</i>	<i>- 110</i>	<i>5.436</i>
	Onderwijshuisvesting Curaçao	610	- 610	0
	Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	4.936	500	5.436
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>144</i>	<i>126</i>	<i>270</i>
	Diverse bijdragen	144	126	270
4.2	Caribisch Nederland	20.214	- 305	19.909
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>2.459</i>	<i>517</i>	<i>2.976</i>
	Subsidies Caribisch Nederland	2.459	517	2.976
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.719</i>	<i>- 110</i>	<i>1.609</i>
	Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	1.319	- 110	1.209
	Opdrachten Caribisch Nederland	400	0	400
	<i>Inkomstenoverdrachten</i>	<i>2.149</i>	<i>0</i>	<i>2.149</i>
	Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers	2.149	0	2.149
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>13.337</i>	<i>- 1.152</i>	<i>12.185</i>
	Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	13.337	- 1.152	12.185
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>550</i>	<i>440</i>	<i>990</i>
	Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	550	440	990
	Ontvangsten	49	0	49

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 7 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 4

	2023
juridisch verplicht	82%
bestuurlijk gebonden	5%
beleidsmatig gereserveerd	13%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Van het totale uitgavenbudget op artikel 4 is 82% juridisch verplicht.

4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba

Subsidies

Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)

Dit betreft een reallocatie voor TWO van het instrument *Subsidies* naar het instrument *Bijdragen aan medeoverheden*, om de uitgaven op het juiste instrument te verantwoorden.

Onderwijshuisvestiging Curaçao

Dit betreft een reallocatie van het instrument *Bijdrage aan medeoverheden* naar het instrument *Subsidies*, om de uitgaven op het juiste instrument te verantwoorden.

Bijdrage aan medeoverheden

Onderwijshuisvestiging Curaçao

Dit betreft de hierboven beschreven reallocatie van het instrument *Bijdrage aan medeoverheden* naar het instrument *Subsidies*.

Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)

Dit betreft een reallocatie voor TWO van het instrument *Subsidies* naar het instrument *Bijdragen aan medeoverheden*, om de uitgaven op het juiste instrument te verantwoorden.

4.2 Caribisch Nederland

Bijdrage aan medeoverheden

Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht

Het Dit betreft een saldo van een aantal mutaties. Het gaat hierbij met name om een overheveling naar het BES-fonds voor de eilandelijke achterstanden voor het openbaar lichaam Bonaire (€ 1,3 mln.). Daarnaast is er ook nog een bijdrage ten behoeve van de operationele kosten van de veerverbinding op Saba en Sint Eustatius (€ 1 mln.) Het Rijk heeft eerder een bijdrage verleent aan het verbeteren van de veerdienst tussen Saba en Sint Eustatius. Verdere investering in de veerverbinding is noodzakelijk, de openbaar lichamen hebben het Rijk verzocht hier een bijdragen aan te leveren. Tot slot is de eerder verstrekte lening aan Sint Maarten ten behoeve van Winair afgelost (€ 1mln.).

3.3 Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	33.471	0	33.471
	Uitgaven	61.987	0	61.987
5.1	Schuldsanering Curaçao en Sint Maarten	28.517	0	28.517
	<i>Leningen</i>	<i>28.517</i>	<i>0</i>	<i>28.517</i>
	Schuldsanering	28.517	0	28.517
5.2	Leningen / garanties Curaçao, Sint Maarten en Aruba	33.470	0	33.470
	<i>Leningen</i>	<i>33.470</i>	<i>0</i>	<i>33.470</i>
	Lopende inschrijving en leningen Curaçao en Sint Maarten	33.470	0	33.470
	Ontvangsten	53.265	598	53.863

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 9 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 5

	2023
juridisch verplicht	100%
bestuurlijk gebonden	0%
beleidsmatig gereserveerd	0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Van het totale uitgavenbudget op artikel 5 is 100% juridisch verplicht.

Ontvangsten

Sint Maarten heeft op een lening, waarvan de eerste aflossing in 2024 gepland stond, een vervroegde aflossing gedaan. In 2024 gaat er geen aflossing plaatsvinden op deze lening. Vanaf 2025 zal het oorspronkelijke aflossingsschema weer worden gevolgd.

3.4 Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 Wederopbouw Bovenwindse Eilanden (bedragen x € 1.000)				
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	3.669	0	3.669
	Uitgaven	3.669	0	3.669
8.1	Wederopbouw	3.669	0	3.669
	<i>Oprichtingen</i>	<i>3.669</i>	<i>0</i>	<i>3.669</i>
	Wederopbouw op Sint Maarten	3.669	0	3.669
	Ontvangsten	0	0	0

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 11 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 8	
	2023
juridisch verplicht	31%
bestuurlijk gebonden	69%
beleidsmatig gereserveerd	0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Van het totale uitgavenbudget op artikel 8 is 31% juridisch verplicht.

Voor artikel 8 zijn er ten opzichte van de Prinsjesdag suppletoire begroting 2023 geen wijzigingen te melden.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 6. Apparaat

Tabel 12 Apparaat (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	35.287	6.484	41.771
6.0	Apparaat	35.287	6.484	41.771
	<i>Personele uitgaven</i>	22.774	3.696	26.470
	Eigen personeel	20.342	2.216	22.558
	Inhuur externen	2.432	1.480	3.912
	<i>Materiële uitgaven</i>	12.513	2.788	15.301
	Overige materiële uitgaven	12.513	2.788	15.301
	Ontvangsten	990	4.120	5.110

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

De grootste mutatie betreft de overboekingen van diverse departementen voor de basisdienstverlening van de Shared Service Organisatie Caribisch Nederland (SSO-CN) voor 2023.

Inhuur externen

Dit betreft met name de desaldering van geprognosticeerde ontvangsten van de SSO-CN die worden ingezet voor *inhuur externen*. Zie hiervoor ook de toelichting bij de ontvangsten.

Materiële uitgaven

Overige materiële uitgaven

Dit betreft twee grote mutaties. Het betreft de desaldering van geprognosticeerde ontvangsten van de SSO-CN die worden ingezet voor *overige materiële uitgaven*. Zie hiervoor ook de toelichting bij de ontvangsten. Verder zijn er overboekingen van diverse departementen voor de basisdienstverlening SSO-CN voor 2023.

Ontvangsten

Dit betreft met name de geprognosticeerde ontvangsten van SSO-CN voor de verrekeningen met andere departementen, op basis van basis- en specifieke dienstverlening. Deze worden gesaldeerd en ingezet voor *inhuur externen en overige materiële uitgaven*.

4.2 Artikel 7. Nog onverdeeld

Tabel 13 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	332	- 29	303
	Uitgaven	332	- 29	303
7.0	Nog onverdeeld	332	- 29	303
	Nog te verdelen	332	- 29	303
	Onvoorzien	29	- 29	0
	Wisselkoersreserve	303	0	303
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Dit betreft een reallocatie naar artikel 6 *eigen personeel* voor het opzetten van een organisatie, die de uitvoering van Statia Day 2026 op zich neemt.

5 Beleid BES-fonds

Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 14 Belangrijkste suppletioire uitgavenmutaties 2023 (Tweede suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting 2023		53.094
Stand 1^e suppletioire begroting 2023		58.111
Stand ISB Prinsjesdag 2023		73.057
Belangrijkste suppletioire mutaties		
1) <i>Vrije uitkering BES fonds natuur- en milieu beleidsplan</i>	1	8.392
2) <i>Vrije uitkering BES fonds armoede bestrijding</i>	1	8.030
3) <i>Bijdrage CIO office</i>	1	1.800
4) <i>Eilandelijke achterstanden Bonaire</i>	1	1.268
5) <i>Ferry Saba</i>	1	1.000
6) <i>Overige mutaties</i>		195
Stand 2^e suppletioire begroting 2023		93.742

Toelichting

1) Dit betreft een bijdrage vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan het BES-fonds voor de openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius voor de uitvoering van het Natuur- en milieu-beleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030 en de uitvoeringsagenda's Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

2) Via de vrije uitkering wordt de bijdrage voor armoedebestrijding in 2023 en voor de eenmalige energietoelage voor huishoudens met een laag inkomen in Caribisch Nederland beschikbaar gesteld aan Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Verder wordt er aan Bonaire een bijdrage verstrekt voor het opstarten van een maatwerkbudget. Dit stelt Bonaire in staat om, waar nodig, maatwerk te leveren aan inwoners bij het oplossen van kleine problemen.

3) Bonaire, Saba en Sint Eustatius ontvangen een bijdrage voor het inrichten van de CIO-Offices, om de eigen digitaliseringsagenda's te ontwikkelen en om de digitale basis in hun organisaties op orde te brengen.

4) Dit betreft een bijdrage aan het BES-fonds voor openbaar lichaam Bonaire die toezien op de eilandelijke achterstanden.

5) Dit betreft een bijdrage aan het BES-fonds voor openbaar lichaam Saba voor de operationele kosten van de pilot ferry op Saba.

Tabel 15 Belangrijkste suppletioire ontvangstenmutaties 2023 (Tweede suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting 2023		53.094
Stand 1^e suppletioire begroting 2023		58.111
Stand ISB Prinsjesdag 2023		73.057
Belangrijkste suppletioire mutaties		
1) <i>Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba</i>	1	20.685
Stand 2^e suppletioire begroting 2023		93.742

Toelichting

1) Artikel 88, derde lid van de [Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba \(FinBES\)](#) regelt dat bij de (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar middelen van het Rijk worden afgezonderd ten behoeve van het fonds. De uitgaven en de afgezonderde inkomsten over ieder uitkeringsjaar zijn aan elkaar gelijk. Gelet hierop is ten behoeve van de dekking van de extra uitgaven ten laste van het BES-fonds een post met extra ontvangsten geraamd.

6 Beleidsartikelen BES-fonds

6.1 Artikel 1. BES-fonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. BES-fonds (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen (1))	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)	
art	Verplichtingen	73.057	20.685	93.742
	Uitgaven	73.057	20.685	93.742
1.0	Bijdrage aan medeoverheden			
	Vrije Uitkering	73.057	20.685	93.742
	Ontvangsten	73.057	20.685	93.742

Toelichting

Bijdrage aan medeoverheden

Vrije uitkering

Dit betreffen onder andere de bijdragen aan het BES-fonds voor de openbare lichamen Saba, Sint Eustatius en Bonaire ten behoeve van de uitvoering van het Natuur- en milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030 en de uitvoeringsagenda's van Saba, Sint Eustatius en Bonaire. Ook vindt op dit instrument de bijdrage aan Saba, Sint Eustatius en Bonaire plaats voor de armoedebestrijding en voor een eenmalige energietoelage voor huishoudens met een laag inkomen.

Ontvangsten

[Artikel 88, derde lid van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba \(FinBES\)](#) regelt dat bij (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar middelen van het Rijk worden afgezonderd ten behoeve van het fonds. De uitgaven en de afgezonderde inkomsten over ieder uitkeringsjaar zijn aan elkaar gelijk. Gelet hierop is ten behoeve van de dekking van de extra uitgaven ten laste van het BES-fonds een post met extra ontvangsten geraamd.